

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 28. Franciscus Lupercius Itatinenses Iustrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

retur, repetita sunt. Denique cum bis in veste Jesuitica noster Petrus visendum se Christophoro Altamirano præbisset, non antè quievit, quàm duodecim Sacra ipse peregrisset. Quinque hebdomadas tenuit infestatio, ut scias innocentissimis etiam opinione nostrâ mortalibus, sæpè non deesse in altera vita quod plectant. Didacus Boroa Exprovincialis existimabat ideò lustralibus ignibus tamdiu castigatum, quòd nimum ferventer & minus ordinatè ante absoluta studia mitti ad Indos, extortâ per importunitatem missione, voluerit. Ibidem etiam iconculam è quercu Beatæ Virginis Foiensis, à Petro Marques è Belgio allatam, solemnè pompâ collocârunt indigenæ, cui adeò piè afficiuntur, ut non raros favores impetrare mereantur: certè quòd à peste generali his annis liberi fuerint, huic post Deum Virgini acceptum referunt, tam novo Orbi, quàm Belgio salutari.

Virginis Foiensis imago.

CAPUT
XXVII.
De rebus
Urvaicensibus.

Nicolaus Nienguirus Casiquius, domi bellique clarus; cui Tapensis Provincia cum adjacentibus populis, & Urvaicæ vastæ regiones, primam veri Deinotitiam debere se fatentur. Ipse unus tumultuantes Caarocenses ob Rochi Gonsalvii eadem compescuit, facinoris authoribus, ne graviora attentarent, sedatis. In periculossimo cum Mamalucis prælio dexterum cornu duxit, & integrum servavit. Ad ceteras præclari Ducis dotes accedebat comitas tanta, & flectendis quibusque ingeniis dexteritas, nihil ut ejus imperio, tamen de disciplina nihil remitteret, subditis posset esse oprabilis. Ne præda Mamalucis fierent, transmigrationem Tapensibus persuasit. Transmigrantes largitionibus, & omni officiorum genere, sibi devinxit. Leporem in colloquiis, & non præmeditatos sales, honestos tamen, adhibebat; unde vulgò honestatis prototypus inter suos habebatur. Ad funus ejus frequentandum ex vicinis oppidis confluxere aliquot Socii, & gentis primores. Encomiastes affirmavit Urvaicensis provinciæ subjectionem magna ex parte Nienguirio deberi. In Sancti Thomæ oppido fame grassante, ut ostenderent Neophyti se nequaquam de Divina providentia diffidere, per vias, quibus sacra supplicatio die Corporis Christi procedebat, triticum, legumina, & quidquid residui habebant, spargebant, ut hac profusione Divinam liberalitatem provocarent, quæ ab humana nequaquam vinci se passa est; nam undeunde venerit, exinde annona cæpit esse magis tolerabilis. Sparsum verò triticum sequentis anni abundantissimâ segete Superi rependerunt.

Cultores Eucharistiaæ castitatis adjuti.

CAPUT
XXVIII.
Franciscus Lupercius Itatinenses lustrat.

Justus Vansurkius fructuosè occurrat.

IN Conceptionis colonia imagines Christi Crucifixi, & Virginis sine macula Conceptæ, necnon Principum Apostolorum, & Sanctæ Theresiæ sudârunt. Ad sinistri prælagii omen avertendum, octonis diebus Venerabile Sacramentum omnium adorationi exhibitum, & pio apparatu auspice **MARIA** incrementum Sacrificium oblatum est, quibus officiis devinctos putamus Cælorum Principes: ab eo enim tempore nihil admodum sinistri nunciatum est. In eodem oppido morte sublatus est Nicolaus Nienguirus Casiquius, domi bellique clarus; cui Tapensis Provincia cum adjacentibus populis, & Urvaicæ vastæ regiones, primam veri Deinotitiam debere se fatentur. Ipse unus tumultuantes Caarocenses ob Rochi Gonsalvii eadem compescuit, facinoris authoribus, ne graviora attentarent, sedatis. In periculossimo cum Mamalucis prælio dexterum cornu duxit, & integrum servavit. Ad ceteras præclari Ducis dotes accedebat comitas tanta, & flectendis quibusque ingeniis dexteritas, nihil ut ejus imperio, tamen de disciplina nihil remitteret, subditis posset esse oprabilis. Ne præda Mamalucis fierent, transmigrationem Tapensibus persuasit. Transmigrantes largitionibus, & omni officiorum genere, sibi devinxit. Leporem in colloquiis, & non præmeditatos sales, honestos tamen, adhibebat; unde vulgò honestatis prototypus inter suos habebatur. Ad funus ejus frequentandum ex vicinis oppidis confluxere aliquot Socii, & gentis primores. Encomiastes affirmavit Urvaicensis provinciæ subjectionem magna ex parte Nienguirio deberi. In Sancti Thomæ oppido fame grassante, ut ostenderent Neophyti se nequaquam de Divina providentia diffidere, per vias, quibus sacra supplicatio die Corporis Christi procedebat, triticum, legumina, & quidquid residui habebant, spargebant, ut hac profusione Divinam liberalitatem provocarent, quæ ab humana nequaquam vinci se passa est; nam undeunde venerit, exinde annona cæpit esse magis tolerabilis. Sparsum verò triticum sequentis anni abundantissimâ segete Superi rependerunt.

IN Itatinensi regione magna facta est seges animarum, sex generosissimis Sociis, duce Justo Vansurkio, in ea demetenda strenuè occupatis. Provincialis Lupercius fluviatili itinere per Pataguarum fines eò ire ausus, magno adjumento fuit ad conservanda jam parta, & ulteriora quærenda. Unum ex duobus oppidis, Sancto Benedicto antè dicatum, in meliorem locum translatum, deinceps Divo Ignatio consecratum est. Alterum ab Virgine Foiensi nuncupabatur. Ad varia Ethnicorum loca Vansurkius prædatum per multos anfractus pergens, in remotissimis locis reperit pauculos mortales, qui ut Patrem cum comitibus conspexere, rati ex iis esse, quorum primum studium est captivare Indorum corpora, ex ejus conspectu præcipiti fugâ sese proripuerunt. Horum unum, & deinde alterum assequutus Pater, docuit se de eorum Societate esse, qui non corpora captivarent, ad animas donarent libertate. Quare cognitâ, Barbari in lætitiâ effusi, narravere Vansurkio, Alfonsum Barsenam olim ante quadraginta annos à se visum, & exinde Patres ex eadem Societate ab se optatum fuisse: nec distulerunt eum invitare ad condendum in suis terris oppidum, futurum affirmantes, ut ad famam Paris de Societate **JESU** vicini populi lubentissimis animis Christianæ legis jugo colla submitterent. Nec res inter

verba

verba stetit, nam fama latius serpens alios & alios Religionis Christianæ cupidos allexit, in signum sinceræ submissionis capillitium deponentes. Tanta in spe dum versatur Vansurkius, ad Provinciam, Itatinenses pro munere lustrantem, falce in messe relicta, properare coactus est. Post discesum Provincialis ad eisdem rediens, invenit auctos numero, & fundandæ coloniæ, Religionisque capeffendæ avidissimos.

ITATINENSIVM rebus atexam expeditionem ad Villaricanos iis adjacentes, Majorum iussu susceptam. Octoginta leucis Villarica aberat ab Assumptionis urbe, unde Socii discesserant, in quo itinere perficiendo præcipuus labor fuit in lacu rium leucarum latitudinis superando: in cuius trajectu Patres umbilico tenus innatabant aquis, pluvia reliquum corpus madidante. Ubi desertam Insulam tenuere, in medio lacu sitam, duos dies madida in veste perstitere, tygride crebris assultibus circuitionibusq; novos advenas territane. Aqua corruerat comheatum. Tellus non nisi bufonibus, culicibusque aculeatis, importunissimè fodicantibus, scatebat. Præterea aer pestilens & imber, omnia denique elementa conspirare videbantur ut nobilem egregiæ virtutis materiam præberent. Lacu transiit, in fluvium incidere exundatione tumidum, nec ante tranabilem, quam peregrinæ aquæ subsiderent: quo non sine ingenti periculo transiit, alios & alios reperere trajectu difficillimos: per quos, Indis portatilem cymbulam natando succollandoque dirigentibus, Araciam oppidum prætervecti, Villaricam tandem peste infectam pervenere. Ubi deprompsit Apostolicorum virorum instrumentis omnibus, diu noctuque laborantes, multam utilitatem attulere. Urbe curatâ, longè lateque ad subcensitos pagos effusi fructum collegere amplum: donec Josephus Domenecus lue afflatus succumberet. In regno Valentia natus, à pueritiâ tam factus erat ad pios sensus gignendos, ut quoties insignis pictor volebat pietatem alicujus Indigetis, aut Angeli pulchritudinem exprimere, non alio quam Josepho prototypo uteretur. Ante decimum-quartum ætatis annum in Societatem cooptatus, absoluto cursu Philosophico, in Paraquariam navigavit, statimque instituit apud Provinciam, ut abs Theologicâ speculatione liber ad Indos mitteretur. Quo imperato, in Guairaniâ primùm, tum ad Urvaicam, denique in transportando, regendoque Purificatæ Virginis oppido ita se probavit, ut magnis muneribus capacem se probaret. Quare Superiores, facilitatis suæ pœnitentes, cum in Patre Domeneco percepissent ingenii vim & animi prudentiam cuius oneri capacem, non semel instituerunt ut se, quamvis grandævum, tantisper Theologicis speculationibus exerceri permitteret, quò ad summa Societatis vota promoveri posset. Frustratamen; nam animum ita intenderat in Indorum scopum, ut ab illo diverti nullo modo potuerit. In quibus iuvandis ita constanter cucurrit, ut felicissimæ mortis palmam invenit. De quâ morte sic Sacerdos externus ad Assumptionis Rectorem rescripsit. *Vitam, inquit, finivit P. Josephus Domenecus piè sancteq; Divi Pauli magnanimitatem in agone referens. Mortem suam præsiguit, & pio cum animi sensu præstolatus est. Sacramentis à me munitus in tenerrimo amplexu Christi Cruci affixi, cælum subinde suaviter intuens & IESVM nominans, animam exhalavit. Mortuus vivere videbatur, adeo mors nihil virum immutaverat propositi in vitâ tenacem. Multi reculas ab eo contrectas pietatis ergo ambivere. Hæc ille. Nec defuit, ut fertur, post mortem adeptæ felicitatis indicium. Sed hæc res non satis constat. Michaël Gomesius cum morbo pestifero diu colluctatus, mortem ter telo minitantem tandem eludit, refectisque utcumque viribus, eò unde discesserat, grandibus meritis onustus rediit.*

CAPUT
XXIX.
Expositio
ad Villari-
canos.

Itineris diffi-
cillim.

Mori Jose-
phi Dome-
nici.

Ejus studia

difficilis.